HET VOLKSBELANG.

LIBERAAL VLAAMS OPINIEBLAD
WWW.HETVOLKSBELANG.BE

Nr 7 • september 2026
Jaargang 146 • maandelijks

In dit nummer:

EDITORIAAL
Het machteloze drugsbeleid / 2

OPINIE
Waarheen met de RSZ? / 3

ANALYSE
Vervroegde verkiezingen? / 4

BOEK VAN DE MAAND
Ondergang van een Vlaams icoon / 6

SAMENLEVING
De mynah en de techmiljardair / 7

ECONOMIE
Ons complex fiscaal systeem / 8

ESSAY
Een mens is nooit af / 9

BUITENLAND
Dodelijke schimmel op de Duitse democratie / 10

LIBERAS
Drie nieuwe boeken over vrijheid en onderdrukking in bezet België / 12

liberaalvlaamsverbond

Alarm uit Duitsland

De verkiezingsoverwinning van de Alternative für Deutschland (AFD) in de Duitse deelstaat Saksen Anhalt zou ook bij ons enige alarmbellen moeten doen afgaan. Uitgerekend in het land waar de Holocaust ontstond en de littekens van de wonden van de nazi's nog niet zijn verdwenen, heeft extreemrechts wind in de zeilen.

Hoe is het daar zover kunnen komen? Hoe kan men zich tegen deze afglijding verzetten en het extreem ideeëngoed niet verder laten gedijen? En hoe maken we onze democratie weerbaarder tegen de aanvallen van extremisten? Vragen die na het alarm uit Duitsland sterk leven.

Lees meer over de toestand in Duitsland / 10

> ***Brussel is wellicht de enige stad waar een kogel sneller zijn bestemming bereikt dan een beleidsbeslissing***

Voorwoord door Bert Cornelis

Het machteloze drugsbeleid

Het was weer raak in Brussel: drieste schietpartijen gelinkt aan de drugscriminaliteit en rivaliserende drugsbendes die elkaar het leven zuur maken. Dit keer werd het gezag zelf mikpunt van de criminaliteit. Een politiecommissariaat in Anderlecht werd met een zwaar automatisch wapen onder vuur genomen. Er volgden nog schietpartijen in andere Brusselse gemeenten waarbij er zelfs burgers werden gewond. Nooit gezien.

De hoofdstad draagt al heel lang haar littekens onder een laag van Europese grandeur. Achter de glanzende gevels van het Schumanplein en de diplomatieke glimlach van de instellingen bestaat een andere stad, een stad van vergeten wijken, van dichtgetimmerde handelszaken, van jonge mannen die vooral de prijs van een gram cocaïne kennen. Maar de harde drugscriminaliteit is geen verhaal van poeders en pillen, het is een verhaal van macht, van territorium, over geld dat sneller stroomt dan de wet kan volgen. De kogels die door de lucht vliegen zijn geen toevallige ontsporingen. Het zijn boodschappen, ruwe, primitieve communicatie tussen groepen die hun conflicten niet meer uitvechten met woorden.
Brussel is een veellagige stad. De laag van de Europese macht, de laag van de multiculturele wereld, de laag van de grootstedelijke vrijheid. Maar steeds vaker toont de hoofdstad een ander gelaat: dat van de vermoeidheid, dat van de onmacht, dat van de angst.

Berusting
In Brussel hangt een parfum van berusting. Op sommige pleinen regeert niet langer de overheid maar de routine van de straatdealer. Bewoners kijken weg. Politici kijken naar elkaar, ze geven liefst elkaar de schuld. Ze bekvechten over meer of minder centen voor Brussel of Antwerpen, waar de toestand al niet veel beter is. Geheide onmacht waarvan de schaamte afdrupt. Een procureur des konings waarschuwt, maar staat met lege handen machteloos toe te kijken, gefrustreerd omdat hij niet meer werkingsmiddelen krijgt. Intussen ziet hoe burgers nu ook in het vizier komen. En zijn politiemensen.

De toestand wordt na elke schietpartij door zelfverklaarde drugscommissarissen minutieus ontleed, maar de echte aanpak blijft uit en het beleid blijft steken in loutere registratie en steekvlampolitiek. Alsof geweld een administratieve categorie is geworden. Een dossier. Een statistiek. Geen alarmsignaal meer, maar een terugkerende rubriek in het nieuws. De gewenning voorbij.

Het Brusselse drugsbeleid is al jarenlang gebouwd op goede bedoelingen en slechte resultaten. Schade beperken werd belangrijker dan problemen oplossen. Overlast beheren kreeg voorrang op herstel. De Brusselse politieke klasse verkoos nuance boven daadkracht. Elke maatregel verdronk in een institutioneel labyrint. Gemeenten, gewest, federale overheid, iedereen bevoegd, niemand verantwoordelijk. Het plaatsen van nieuwe camera's zou twee jaar duren, omdat er problemen zijn met… bomen. Brussel is de stad waar een kogel sneller zijn bestemming bereikt dan een beleidsbeslissing.

Schaamte
Intussen groeide de drugseconomie uit tot een parallel bestuur. Hij kent geen taalgrens, geen bevoegdheidsconflict en geen regeringscrisis. De dealers werken efficiënter dan de instellingen die hen moeten bestrijden. Dat alleen al zou aanleiding moeten geven tot nationale schaamte.

De tragiek van Brussel is niet dat het probleem onbekend is. Integendeel. Iedereen kent het probleem. Dikke rapporten worden geschreven. Veiligheidsraden komen samen. Strategieën worden aangekondigd. In de parlementen wordt er weer gepalaverd. Nieuwe maatregelen volgen op oude maatregelen. Maar geen enkele belangrijke drugsbaron uit Brussel geraakte al ooit tot in de rechtbank of in een cel. De wachtlijst om de volgzame drugsdealertjes vast te zetten is heel lang. De moedeloze burger blijft zich afvragen waarom de situatie op straat niet verbetert. Kwade buurtbewoners betogen, anderen maken de verhuisplannen klaar.

Misschien is dat de ware crisis van Brussel: niet de drugs, niet de schietpartijen, niet eens de georganiseerde misdaad. De ware crisis is het verlies van vertrouwen. Burgers voelen dat de overheid reageert, maar niet regeert, dat ze beheert, maar niet beheerst.

Een stad kan veel verdragen, armoede, diversiteit, chaos, zelfs conflict. Maar geen langdurige indruk van machteloosheid. Zodra burgers geloven dat de straat sterker is dan de staat, begint de aftakeling.

Veiligheid eerst
Brussel verdient beter. Niet omdat het de hoofdstad van ons land en van Europa is. Niet omdat ze politieke symboliek draagt. Maar omdat er mensen wonen die recht hebben op iets eenvoudigs: een stad waar de wet zichtbaarder is dan de dealer en waar veiligheid geen verkiezingsbelofte is, maar een dagelijkse vanzelfsprekendheid.

Voorlopig blijft Brussel wachten. Op moed. Op duidelijkheid. Op bestuur. Op een doortastende aanpak.

Waarheen met de RSZ?

Nu de regering alweer op zoek moet naar vele miljarden euro's om de begroting terug op het goede spoor te krijgen, is het voor iedereen duidelijk dat wat "morrelen" in de marge niet meer zal volstaan. Er zal echt moeten worden ingegrepen; hier is geen plaats meer voor het in stand houden van heilige huisjes. En een van die heilige huisjes, is ons stilaan uitgewoond stelsel van de Sociale Zekerheid (RSZ).

Mark Bienstman
(mbienstman@hotmail.com)

Na de Tweede Wereldoorlog, in de context van een groot Sociaal Contract, hebben werkgevers en werknemers afgesproken een stelsel van sociale zekerheid op poten te zetten, waarin dankzij zowel werkgevers- als werknemersbijdragen een aantal fundamentele sociale rechten zouden worden toegekend: kinderbijslag – pensioenen – werkloosheidsuitkeringen – jaarlijks verlof - tussenkomsten bij arbeidsongevallen en beroepsziektes en gezondheidszorgen, zowel tussenkomsten in de medische kosten, als toekenning van een uitkering in geval van ziekte.

Discriminatie

Dat was oorspronkelijk een 'gesloten' verzekeringssysteem en het werd daarom paritair beheerd door werkgevers (via het VBO) en werknemers (via de representatieve vakbonden). Door de jaren heen is dat stelsel (en ook alle andere 'stelsels' die daar rond draaiden echter verder geëvolueerd: het onderscheid (volgens sommigen 'discriminatie') tussen arbeiders – bedienden – zelfstandigen en overheidspersoneel werd geleidelijk aan weggewerkt (of zijn toch onderweg om te verdwijnen) - bepaalde voordelen werden aan de hele bevolking toegekend, waardoor – uiteraard – de bijdragen van werkgevers en werknemers alleen niet meer voldoende waren, en het deficit dus door de overheid (via Algemene Middelen) moest worden bijgepast.

Vandaag voorziet de begroting van de RSZ een totaal van 147,3 mld uitgaven, waarvan 'slechts' 93,7 mld gedekt is door de RSZ-bijdragen, de Federale overheid past dus bijna 54 mld euro bij (bijna 37%). M.a.w., dat is niet langer een 'gesloten' systeem, maar eerder een (volledig) open, universeel stelsel geworden (en maar goed ook).

Waarom (zeker langs de kant van de inning van de bijdragen) dan nog langer twee parallelle administraties in leven houden: de RSZ enerzijds en de FOD Financiën anderzijds? Waarom niet beide ontvangers samenvoegen? Laat de werkgevers de brutolonen volledig uitbetalen aan de werknemers - organiseer één stelsel van (maandelijkse) voorafbetalingen via de fiscaliteit en dus afhoudingen op dat brutoloon (met een fine tuning - in functie van elke specifieke gezinssituatie - via de jaarlijkse belastingaangifte) en financier de verschillende pijlers (werkloosheid – kinderbijslag – pensioenen – jaarlijks verlof…) volledig vanuit de Algemene Middelen.

Hergroepering middelen

Dit zou voor de werkgevers al een grote administratieve vereenvoudiging zijn en voor de overheid toelaten alle ambtenaren die betrokken zijn bij de inning (en controle) van de belastingen en de RSZ-bijdragen in één team te hergroeperen (efficiëntere controle op fraude en ontduiking – hergroepering van schaarse middelen en mensen).

Hiervoor moet men dus (nog) niet aan verworven rechten van de begunstigden raken, maar wel aan de vele leuke postjes (met dito zitpenningen) in de eindeloze rij van paritaire bestuursorganen die in dit hele stelsel ronddraaien. En het zou daarom wel eens kunnen dat vooral vanuit die hoek dan ook de grootste weerstand komt tegen zo'n saneringsoperatie.

Koterijen

Anderzijds zou dit ook een eerste stap kunnen zijn, om heel ons complex systeem (hoewel de term 'koterij' hier beter op zijn plaats is) van sociale tegemoetkomingen (buiten de klassieke RSZ voordelen) te bundelen en ook onder te brengen in de fiscaliteit (wat ons dan dichter zou brengen in de richting van een stelsel van Negatieve Inkomstenbelastingen – zie Het Volksbelang van 2026, nr 2 , jaargang 146 – blz. 6). Hervormingen en/of saneringen hangen niet zomaar in het luchtledige want dan kom je tot de in ons land zo beroemde 'koterij', waarin een kat haar jongen niet meer terugvindt. Hervormingen moeten gebeuren met een duidelijk zicht op wat - op langere termijn – een ideaal model zou kunnen zijn voor onze samenleving. Zonder visie, zonder een klaar beeld van waar we naartoe willen met onze overheidshuishouding, géén hoop op blijvend, structureel duurzame oplossingen.

Er is vaak gestreden voor een sterke sociale zekerheid, maar is het systeem van de RSZ nog wel houdbaar?

Prof. Herman Matthijs

Vervroegde verkiezingen?

Op naar een warme politieke herfst

De sfeer in de federale Arizonaploeg is ooit beter geweest, want de onopgeloste dossiers groeien snel aan: de begrotingscontrole 2026, de opmaak 2027, migratie, abortus, euthanasie, defensie…

Het schooljaar is al gestart, doch veel ideeën, laat staan akkoorden, over hoe het verder moet met de begroting, zijn er nog niet bekend gemaakt. Zelfs de begrotingscontrole 2026, die normaal in april moet plaatsvinden, staat nergens. Dit geldt voor zowel de federale als de Vlaamse begroting. Blijkbaar waren het wereldkampioenschap voetbal en de 'Long hot summer' er te veel aan om in actie te schieten en de erbarmelijke toestand van de openbare financiën aan te pakken.

In feite zitten we toch wel in een zeer opmerkelijke toestand, namelijk: dit land kent een overheidsbeslag van liefst 55 % van het BBP en het overheidstekort staat op 5,3 % BBP. Iedereen met wat budgettaire kennis moet toch tot de conclusie komen dat dit niet klopt en tegen alle logica in gaat. Trouwens, begin deze eeuw stond het overheidsbeslag op 49 % BBP. In vergelijkbare landen, zoals Nederland en Zweden, kent men een veel werkbaarder overheidsbeslag van zowat 45 % BBP.

Niemand loopt in de Belgische politiek warm voor vervroegde verkiezingen.

Openbare financiën

Langs de ontvangstenzijde zijn bestaande belastingen verhoogd (effectentaks van 15 % naar 30 %) en de marxistisch geïnspireerde meerwaardetaks heeft het leven gezien. Daarnaast krijgt iedereen minder loon en pensioen door de beperktere indexeringen. Ook in Vlaanderen weet men van wanten: de zorgverzekering gaat van 62 naar 100 euro en de al zwaar belaste autobestuurders mogen zich opmaken voor een wegenvignet alsook tolheffingen op de Antwerpse ring. Ten aanzien van die Antwerpse ringwerken kan men alleen maar vaststellen dat daar al veel belastinggeld naar toe is gevloeid, doch enige verbetering in de files is er niet vast te stellen: integendeel het gaat erop achteruit.

Op enige belastingverlaging, om het verschil tussen het bruto- en het nettoloon te vergroten, moet de hardwerkende Vlaming niet rekenen. Ook enig plan om eens een doorgedreven analyse te maken van de taken van de overheid en om zodoende de uitgaven te saneren door middel van te snijden in de vele nutteloze subsidies, moet wachten op Godot. Daarnaast kent dit land amper economische groei en een groeiende inflatie. We zijn in een situatie aan het belanden dat het BBP alleen nog groeit door de hoge inflatie. Maar daarmede gaan we zeker niet rijker worden! Ook de arbeidsmarkt draait vierkant met als resultaat een stijgende werkloosheid. Het idee om naar een werkgelegenheidsgraad te gaan van 80 % van de beroepsbevolking à la Nederland en Zweden, dreigt onbereikbaar te worden in deze legislatuur. En dan is er ook nog het al drie jaar lopend tekort op de handelsbalans dat niet wordt aangepakt. Vooral voor een exportgericht land als België is dat een probleem. Zowat 81 % van de export is Vlaams, maar een plan van actie over dit handelstekort is onbestaande. Ten slotte wordt de economie van dit land ook nog eens beknot door de ongekende regeldrift van de overheden. Het aantal bladzijden van het Belgisch Staatsblad slaat alle records qua aantal bladzijden. Mocht Kafka terug op deze aardbol verschijnen, de wijze man zou onmiddellijk een werkstuk maken over de Belgische/Vlaamse regeldrift.

De federale begroting in België is een zinkend bootje.

En nu?

Vooreerst rijst de vraag of er nog wel een begrotingscontrole 2026 komt en wanneer? Zowel federaal als Vlaams zou het nuttig zijn om dat onmiddellijk te doen om dan eens eindelijk te weten wat er al echt is binnen gekomen en is uitgegeven.

De normale kalender van een begrotingsopmaak verloopt als volgt: akkoord in de regering, voor advies naar de Europese Commissie, bespreking in de

Kamercommissies en de eigenlijke stemming van de middelen- en de uitgavenvergroting in de plenaire vergadering van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Als men daaraan begint ergens rond midden september, dan geraakt een en ander dit jaar niet meer rond en lijkt men federaal af te stevenen op voorlopige kredieten voor 2027. Daarbij komt nog dat men halfweg de legislatuur nadert en wie gaat er dan nog iets willen toegeven? Structurele budgettaire en fiscale maatregelen dient men in het begin van de regeerperiode te nemen.

Federaal

Een federaal budgettair akkoord bereiken is niet zo evident. Want afgaand op de laatste peilingen staan, buiten Les Engagés de vier ander partijen van de Arizonacoalitie op verlies (MR en N-VA) of op een relatieve stagnatie (Vooruit en CD&V). Opvallend is wel dat Vooruit veel binnen haalt en dit niet electoraal kan verzilveren. Een hoog oplaaiende crisis veroorzaken en een premier die nadien naar de koning trekt? Vervolgens worden de Arizonapartijvoorzitter bij het staatshoofd ontboden en dan stelt zich de vraag: plooien we of barst de regering? In feite zijn er drie mogelijkheden voor de federale ploeg. Vooreerst, verder doen met een akkoord, wat dit laatste dan ook moge voorstellen. Ten tweede, er komt een coalitiewissel of een zogenaamde constructieve motie waarbij er een andere coalitiesamenstelling komt. Voorbeelden hiervan zouden kunnen zijn: de MR vervangen door de PS met de vraag wat dan met de Waalse regering en de Franse gemeenschapsregering? Of er komt een traditionele tripartite aan de macht van socialisten, liberalen en de twee christendemocratische partijen. Die zijn in crisismomenten nog ooit aan de macht gekomen. Maar gaat de PS, stijgend in de peilingen, dat doen en is Anders geïnteresseerd om daar in te stappen? Dan zou de N-VA terug oppositie moeten voeren en

Premier Bart De Wever

dat zal zeker geen sinecure worden voor deze partij. Een derde mogelijkheid is dat er nieuwe Kamerverkiezingen komen. Maar is daar een meerderheid voor in de Kamer? Op basis van de peilingen staan er een aantal partijen wel op winst, namelijk de PS, Les Engagés, de communisten en het Vlaams Belang. Deze groep samen heeft 66 Kamerzetels op 150. Maar het volstaat dat de N-VA of Vooruit zich hierbij aansluit en het kiezersvolk kan naar de stembus worden geroepen.

Afzonderlijke verkiezingen?

Voor Anders, Ecolo en Groen zouden vervroegde Kamerverkiezingen een serieus risico inhouden, want zijn die partijen wel klaar voor een stembusslag? De electorale kans is meer dan reëel dat deze drie partijen in een aantal kieskringen niet aan de drempel van 5 procent geraken. Bovendien zou een dergelijke nieuwe stembusslag ook roet in de plannen gooien van embryonale politieke partijen à la Durf, MR Vlaanderen … .

Toch zouden dergelijke vervroegde Kamerverkiezingen een einde maken aan de bizarre toestand dat alle parlementsverkiezingen op één dag plaatsvinden. Daarmee zou een normaal federaal systeem in werking treden met afzonderlijke verkiezingen op federaal versus het deelstatelijk niveau. Zoiets zou dan ook inhouden dat er juni 2029 enkel verkiezingen zijn voor het Vlaams, Brussels, en Europees Parlement. Ongetwijfeld geeft dat dan een hele andere invalshoek op die verkiezingen.

Vlaanderen

Vlaanderen heeft een legislatuurkabinet en daardoor zijn vervroegde verkiezingen uitgesloten. Op zijn minst is dat een democratisch deficit. Maar enig politiek initiatief om daaraan iets te doen is onbekend. Momenteel is de enige vorm van een mogelijke staatshervorming de afschaffing van de Senaat. Maar goed: eerst zien en daarna geloven. Trouwens, welk deel van de bevolking ligt er nu wakker van het afschaffen van de Senaat? Met andere woorden, de Vlaamse regering kan enkel van samenstelling wijzigen. De enige mathematische mogelijkheid zou dan zijn dat de N-VA verder gaat met het Vlaams Belang in een nipte meerderheid van 62 op 124 zetels. De ene zetel van Durf zou dan kunnen helpen. Maar in feite is er geen alternatief voor de huidige Vlaamse regering, die bepaald geen geweldige indruk nalaat.

Het zal een hete politieke herfst worden met veel gepoker. En wie durft de regering in de fik te steken? Want de gevolgen van een regeringscrisis zijn niet gering. Dus is het de keuze tussen: wie de stekker eruit trekt verliest, of 'who dares wins'?

De Vlaamsgezinde hoogleraar en politicoloog aan de faculteit Sociale Wetenschappen van de KU Leuven, Bart Maddens (1963), schreef een emo-boek over de opkomst, de interne conflicten en het uiteindelijk verval van de IJzerbedevaarten. Maddens die zelf jarenlang, zelfs van kindsbeen af, nauw betrokken was bij dit hoogfeest van de Vlaamse Beweging rond de IJzertoren in Diksmuide, schreef een scherp, beklijvend maar heel eerlijk boek.

Bert Cornelis

Emotie en verval van de IJzerbedevaarten

Ondergang van een Vlaams icoon

Maar Bart is vooral bekend om zijn 'Maddens-doctrine', de naam van een strategie die vorm kreeg nadat hij in maart 2009 een vrije tribune publiceerde met als titel 'On n'est demandeur de rien' en waarin hij een communautaire strategie naar voren schoof die er kortweg op neerkomt dat de Vlaamse partijen helemaal geen nieuwe stappen in de staatshervorming moeten vragen, maar gewoon moeten wachten tot de Franstalige partijen vragende partij zijn, concreet: wanneer ze geld nodig hebben.

Romanstijl

Maddens schreef tot op heden wetenschappelijk toegankelijke werken die vooral gingen over partijfinanciering en verkiezingen. In zijn recent boek 'Ondergang' geeft hij een heel stuk van zijn Vlaamse achtergrond prijs.

Jarenlang was de IJzerbedevaart een symbool van Vlaamse verbondenheid, een herdenking van de oorlogsslachtoffers, maar bovenal ook een verheerlijking van de Vlaams-nationalistische idealen. Tienduizenden Vlamingen kwamen jaarlijks samen rond de IJzertoren in Diksmuide. Maddens beschrijft zeer kleurrijk, in romanstijl, hoe dit groot Vlaams evenement geleidelijk werd ondermijnd door de ideologische verdeeldheid binnen de Vlaamse Beweging, door de machtsstrijd tussen verschillende stromingen en leiders, door conflicten over de koers en de betekenis van de bedevaart en de toenemende polarisering tussen de gematigde en radicale Vlaams-nationalisten, met de opkomst van het Vlaams Blok en het Vlaams Belang.

Langspeelplaat

Volgens Maddens leidde dit alles uiteindelijk tot een breuk in het comité van de IJzerbedevaart, waarvan de auteur actief lid was en dus veel van heel nabij mocht meemaken. Hijzelf beleefde als 11-jarige in 1971 zijn eerste bedevaart. Uitgerekend van die uitgave werd er zelfs een langspeelplaat gemaakt die hij thuis nog altijd koestert.

Maddens tracht te ontleden hoe zo'n beweging zichzelf ten gronde richtte. Hij doet dit door een meeslepende historische reconstructie van de feiten, verweven met persoonlijke getuigenissen, zelfreflectie en een kritische analyse van de Vlaamse Beweging. De auteur neemt daarbij duidelijk afstand van zijn academisch profiel, maar schrijft als iemand die nauw betrokken is. Zijn openhartigheid is daarbij een grote troef voor het boek. Het is geen fictie, maar wel een historische thriller. Maddens waagt zich voor het eerst aan deze literaire stijl.

Ondergang is zeer toegankelijk en Maddens slaagt erin om vaak complexe thema's als de staatshervorming op een begrijpelijke wijze uit te leggen. De persoonlijke inslag maakt wel dat het verhaal onvermijdelijk gekleurd is en de lezer de Vlaams-nationale kant van de 'academicus' Maddens goed leert kennen.

Zwarte Zondag

Het keerpunt in het succes van de IJzerbedevaart situeert Maddens rond 'Zwarte Zondag', de verkiezingen op 24 november 1991, met de opgang van het Vlaams Blok (in de Kamer van 2 naar 12 zetels!) en de ondergang van de Volksunie. Deze nieuwe politieke realiteit was een onmogelijke positie voor de niet-partijgebonden Vlaamse Beweging. Hoewel het IJzerbedevaartcomité toen niet meteen de toestand als bedreigend zag, het was een 'accident de parcours', voorspelde de toekomst niet veel goeds: in 1995 steeg het Vlaams Blok nog eens… De tweespalt tastte ook het comité aan en de breuklijnen tussen links en rechts, tussen progressief en conservatief, tussen katholiek en pluralistisch, holden de organisatie volledig uit. Met daar bovenop de druk van splitsings- en onafhankelijkheidsfanatici zoals Peter De Roover en Jan Jambon. Jawel, de huidige voorzitter van de Kamer en de federale minister. Bovendien werd het feest aan de vredestoren grondig verpest door neo-nazi's en allerhande fascistische duistere groepjes die de brave bedevaarders danig afschrikten.

Kortom de IJzerbedevaart was, dixit Maddens, "een vat vol tegenstrijdigheden".

Vanaf 2003 organiseerden radicale bedevaarders een alternatieve IJzerwake, op een weide naast het monument. De echte IJzerbedevaart is sinds 2020 een bescheiden bijeenkomst geworden de eerste zondag van september.

Bart Maddens, Ondergang, Ertsberg, Antwerpen, 2026, 235 blz.

De mynah & de techmiljardair

Michiel Rogiers
LVV-bestuurslid

Op een zomerse dag vluchtte ik voor de Belgische hitte een cinemazaal in, Nolans 'The Odyssey' tegemoet. Naast mij at een koppel popcorn alsof er iets op het spel stond; een man verderop keek na elke scène op zijn horloge. Ik merkte dat ik de film door een Jungiaanse bril bekeek: queeste, beproeving, terugkeer. Joseph Campbell wijdde er een leven aan: mensen vertellen overal dezelfde verhalen, omdat verhalen 'roadmaps' zijn waarmee wij ons binnenste lezen.

Maar dat geldt ook voor samenlevingen. Een gemeenschap leeft niet alleen van wetten en begrotingen, maar van wat ze zichzelf vertelt over macht en vrijheid. Verhalen beschrijven de wereld niet alleen; soms bouwen ze haar ook.

Enkele weken later zat ik aan Lago Maggiore, op de Tagung van de Eranos Foundation. Het thema was 'Eclipse of the Dèmos and Betrayals of Democracy'. Democratieën, zei een spreker, sterven zelden plotseling. Eén naam keerde opvallend vaak terug: Aldous Huxley.

Huxley

We kennen Huxley vooral van 'Brave New World', waar mensen niet met geweld worden geknecht maar aangenaam verdoofd. Minder bekend is 'Science, Liberty and Peace'. Daar stelt hij een ongemakkelijke vraag: wat gebeurt er wanneer technologische vooruitgang samengaat met concentratie van economische en politieke macht?

Zijn antwoord is somber: technologie is niet vanzelf bevrijdend. In een slecht geordende samenleving vergroot zij het bereik van wie al macht bezit. In Huxleys tijd waren dat radio, massapers en massaproductie. Vandaag zijn het digitale platformen, algoritmen en artificiële intelligentie. Het instrument veranderde; de beweging bleef: steeds minder handen bereiken en sturen steeds meer mensen.

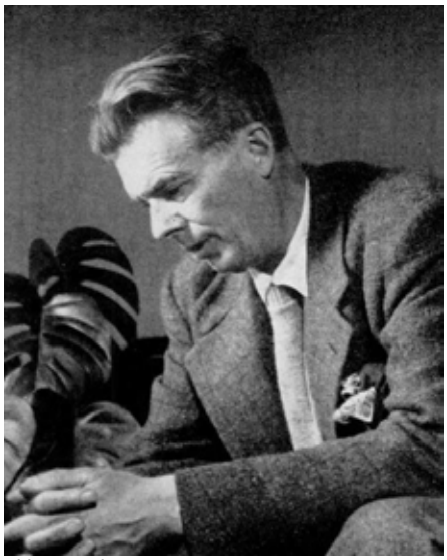
Wie naar Washington kijkt, begrijpt waarom Huxley opnieuw actueel klinkt. Miljardairs bewegen tussen bedrijfsbelang en regeringsmacht. Het is wat Huxley vreesde: politieke, economische en communicatieve macht die in elkaar schuiven. Crony capitalism is dan de markt die ophoudt vrij te zijn omdat nabijheid tot macht belangrijker wordt dan concurrentie.

Ook Huxleys 'boy-gangsters' klinken plots minder ouderwets. Onze bijna goddelijke technologie wordt namelijk bestuurd door zeer menselijke dieren: ijdel, angstig, competitief, gevoelig voor prestige.

Huxley kijkt ook naar het mensbeeld erachter. Hij noemt het 'nothing-but thinking': de complexe mens gereduceerd tot lichaam, productiefactor, meeteenheid. Wetenschap en technologie leren ons steeds beter doelen te bereiken, maar niet welke doelen nastrevenswaardig zijn. Huxley waarschuwt voor technologie als doel op zich, de mens ondergeschikt aan de systemen die hem zouden moeten dienen.

Hier raakt Huxley aan Hayek. In 'The Road to Serfdom' benadrukt Hayek het belang van vooraf kenbare regels die ook de overheid binden. Democratische legitimatie alleen volstaat niet: ook uitoefening van macht moet begrensd blijven. Huxley benadrukt het spreiden van economische macht: kleinschalige productie, breed toegankelijke eigendom, lokale gemeenschappen en coöperaties, technologie die menselijke onafhankelijkheid vergroot.

"Democratische legitimatie alleen volstaat niet: ook uitoefening van macht moet begrensd blijven."

Aldous Huxley.

De mynahvogel

Zestien jaar later gaf hij dat idee een landschap. In de utopie 'Island' spoelt Will Farnaby aan op Pala, waar techniek en contemplatie elkaar aanvullen. Een mynahvogel begroet hem telkens met één woord: "Attention." Aandacht. Toch laat Huxley het eiland ten onder gaan: zelfs een betere wereld blijft kwetsbaar voor machtslust. Een vrije samenleving is geen eindstation, maar een telkens terugkerende oefening.

Daarmee keren we terug naar de verhalen. De techoligarch vertelt een verhaal dat meer macht in minder handen vereist. De populist vertelt dat veiligheid gehoorzaamheid vraagt. Het algoritme vertelt niets, maar leert feilloos welk verhaal onze blik het langst vasthoudt. En wij? Wij vertellen mee, klikken mee, kiezen mee, en maken langzaam werkelijk wat eerst alleen een verhaal was.

Misschien is daarom Huxleys vreemdste politieke figuur niet de dictator of de filosoof, maar die kleine vogel op Pala. Stel dat hij vandaag op onze schouder landde en opnieuw "Attention" fluisterde: zouden we hem horen boven ons scherm? En als we hem hoorden, aan welk verhaal zouden we dan onze aandacht geven?

Ons complex fiscaal systeem

De progressiviteit in de personenbelasting en de belastingen op arbeid zijn te hoog. De pijn wordt verzacht met complexe uitzonderingsregimes, waarvan het toepassingsgebied veel grijze zones kent.

Nicolas Engelmann,
fiscaal advocaat

De progressiviteit is een van de hoekstenen van de personenbelasting. Het principe is nobel: naarmate mensen meer verdienen, kunnen ze ook meer afstaan voor de samenleving. Maar de politiek wringt zichzelf al decennia in bochten om één fundamenteel probleem niet onder ogen te moeten zien: onze personenbelasting is te progressief, te complex en te weinig afgestemd op de noden van onze arbeidsmarkt.

België kent een progressieve personenbelasting voor inkomsten uit arbeid met een hoogste schijf van 50 procent. Daarnaast komen nog de gemeentebelasting en de sociale bijdragen. Het hoogste tarief betaal je al vanaf een jaarinkomen van ongeveer 57.000 euro, waarvan je forfaitaire beroepskosten kan aftrekken en waarvoor je nog een voordeel krijgt via de belastingvrije som.

Als we puur naar het percentage kijken, staan andere Europese landen zoals Denemarken (60,5%) of Frankrijk (tot 55,4%) bovenaan op de lijst. Maar als we kijken naar vanaf welke inkomensdrempel de overheid de hoogste tarieven toepast, is België de absolute koploper in de EU. De progressiviteit is hier veel steiler dan elders in Europa.

Salariswagens en managementvennootschappen

België kent evenwel veel uitzonderingsregimes die systematisch worden ingevoerd en beschermd door beleidsmakers, omdat ze de fiscale druk verzachten voor wie al veel bijdraagt. Auteursrechten, salariswagens, cafetariaplannen, expatregimes en managementvennootschappen vijlen allemaal de scherpste kanten van de progressiviteit af. Voor werkgevers moet de gedeeltelijke vrijstelling van de bedrijfsvoorheffing voor nacht- en ploegenarbeid, voor onderzoek en ontwikkeling en voor overuren de zware loonkosten in dit land een tikkeltje lichter maken, om de competitiviteit te bewaken.

Die fiscale uitzonderingsregimes vertellen allemaal hetzelfde verhaal. De progressiviteit in de personenbelasting en de belastingen op arbeid zijn te hoog. De pijn wordt verzacht met complexe uitzonderingsregimes, waarvan het toepassingsgebied veel grijze zones kent. We durven de progressiviteit van de personenbelasting niet echt te herijken. We laten daarom uitzonderingsregimes ontstaan die samen omvangrijker worden dan het basisstelsel.

Intussen zijn de maatschappelijke kosten van deze uitzonderingsregimes bijzonder hoog. In ruil voor een gunstig belaste salariswagen hebben we de uitbouw van een toereikend openbaar vervoer achteruitgeschoven en staan we massaal in de file. In ruil voor een lagere belasting via een managementvennootschap betaalt de belastingplichtige enkele duizenden euro's per jaar om te voldoen aan alle boekhoudkundige, fiscale en juridische verplichtingen. Voor de uitkering van dividenden met een lagere roerende voorheffing moet een wachttermijn worden gerespecteerd of wordt de uitkering uitgesteld tot de liquidatie van de vennootschap. Het leidt ertoe dat belastingen niet verdwijnen, maar vaak lang worden uitgesteld. Weinig interessant voor de begroting die vandaag inkomsten nodig heeft.

Klassieke trukendoos

Die regimes creëren vaak nog een bijkomend spill-overeffect naar de gewesten. De complexiteit van de managementvennootschap laat toe om subsidies of sociale kortingen te ontvangen die daar eigenlijk niet voor bedoeld zijn. En ongeacht de korting op de bedrijfsvoorheffing op het federale niveau betalen gewesten nog bijkomende subsidies voor beleidsdoelstellingen die elkaar overlappen.

"In ruil voor een gunstig belaste salariswagen hebben we de uitbouw van een toereikend openbaar vervoer achteruitgeschoven en staan we massaal in de file."

Met de begrotingsuitdaging die voor ons ligt, komt de klassieke trukendoos op tafel. De inkomsten moeten omhoog, maar het mag niet overkomen als een belastingverhoging. De uitzonderingsregimes zijn dan een uitverkoren slachtoffer. Het sleutelen aan de managementvennootschap, de vrijstelling voor de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing inkorten, het auteursrechtenregime of de salariswagen nog eens in twijfel trekken: het wordt voorgesteld als een eerlijke correctie voor wie te weinig zou bijdragen, of we noemen het een 'hervorming'. In werkelijkheid wordt de citroen nog wat verder uitgeperst en blijft het pijnpunt van de progressiviteit ongemoeid.

De oplossing is niet telkens opnieuw deze kraantjes een beetje meer toe te draaien. Een duurzame evaluatie over de toegevoegde waarde van onze hoge progressieve tarieven en onze belastingcultuur in brede zin is nodig. Hoeveel mensen betalen die hoogste progressieve tarieven werkelijk? En vooral: hoeveel mensen zouden nog een managementvennootschap nodig hebben als de belasting op arbeid dichter bij het gemiddelde van de EU-landen in de OESO (41,7%) zou sluipen? Hoeveel bedrijven moeten nog een fleetmanager aanwerven als de salariswagen niet meer dient om de loonkosten naar beneden te halen? Zouden bedrijven niet liever een duidelijke verlaging van de loonkosten zien in plaats van gebruik te moeten maken van een vrijstellingsregime voor de bedrijfsvoorheffing dat bij elke fiscale controle onder de loep wordt genomen?

Een lagere, maar geloofwaardigere personenbelasting kan voor de begroting interessanter zijn dan een hoge progressiviteit die voortdurend wordt uitgesteld of geneutraliseerd. De vereenvoudiging van stokoude en inefficiënte stelsels en de hervorming van de Belgische fiscaliteit zullen ook de begroting ten goede komen. De fiscale uitzonderingsregimes zoals de salariswagen en de managementvennootschap zijn niet de oorzaak van het begrotingstekort en zullen het ook niet oplossen. Het is een symptoom van een langdurige kwaal in de Belgische fiscale politiek, die aan een grondige hervorming toe is.

© De Tijd 8/9/2026

Essay: *Een mens is nooit af*

"Een mens is nooit af. En iedereen is anders." Zo luidt de titel van een opmerkelijk en bijzonder persoonlijk essay van Ivan Vandermeersch. Uitgangspunt van het essay is dat niemand de volledige waarheid bezit. Wij blijven ons hele leven leren, groeien en veranderen, niet alleen, maar ook door de ontmoeting met anderen.

Persoonlijke zoektocht
In dit essay onderzoekt Vandermeersch wat vrijheid, verantwoordelijkheid en menselijke waardigheid vandaag betekenen, in een wereld die ingrijpend verandert door technologie, geopolitiek en groeiend wantrouwen. Het is geen politiek programma, maar een persoonlijke zoektocht naar een modern liberalisme dat de mens opnieuw centraal stelt.

In 2024 schreef hij 'Pleidooi voor Moderne Vrijheid'. Dit essay was een poging om opnieuw na te denken over vrijheid, zelfbeschikking, verantwoordelijk individualisme en de rol van de overheid in een democratische samenleving. Sindsdien is de wereld verder veranderd. De opkomst van artificiële intelligentie, de toenemende digitalisering, geopolitieke spanningen en een groeiende technocratische benadering van de samenleving hebben de auteur ertoe aangezet zijn eigen ideeën opnieuw te toetsen.

"Ik ben daarbij niet tot de conclusie gekomen dat mijn uitgangspunten verkeerd waren", aldus Vandermeersch. "Wel dat zij een diepere fundering nodig hadden. Gaandeweg groeide één eenvoudige overtuiging uit tot het fundament van dit document: een mens is nooit af. Daarom weet geen mens alles. Geen enkele ideologie, religie, overheid of technologie bezit de volledige waarheid. Vrijheid is voor mij dan ook geen abstract politiek ideaal, maar de ruimte waarin mensen kunnen leren, luisteren, twijfelen, groeien en verantwoordelijkheid opnemen."

Uitdieping
Dit tweede essay wil het eerste daarom niet vervangen, maar aanvullen, aldus Vandermeersch. Het vertrekt vanuit dezelfde overtuiging, maar probeert haar verder uit te diepen. Niet door pasklare antwoorden te geven, maar door de lezer uit te nodigen mee na te denken over de mens, de samenleving en de voorwaarden waaronder vrijheid duurzaam kan bestaan.

Lees of download het volledige essay als PDF:

https://www.nivi.be/een-mens-is-nooit-af-en-iedereen-is.../

https://www.liberales.be/teksten/2026/9/7/een-mens-is-nooit-af-en-iedereen-is-anders-ivan-vandermeersch

Lukas De Vos

Wat een gejeremiëer in vrijwel alle Europese media na de deelstaatverkiezingen in Saksen Anhalt. Alsof de wereld is overgenomen door wat verdwaasde fascisten. Alsof het een verrassing was: dat hadden we nu nooit verwacht, 43,8 % van de kiezers koos voor de blauwzwarten.

Bondskanselier Merz (CDU) kreeg in het Duits parlement met harde kritiek af te rekenen na de voor hem tegenvallende verkiezingen in Saksen Anhalt op zondag 6 september 2026.

Dodelijke schimmel op de Duitse democratie

AFD-kopstuk Urlich Siegmund na zijn overwinning bij de deelstaatverkiezingen in Saksen Anhalt.

Alsof het iedereen ontgaan is dat Saksen Anhalt ooit behoorde tot het strak geleide Pruisen, en dus moeiteloos kon integreren in de DDR, waar diezelfde autoritaire verhoudingen bestonden. Alsof het Duitsland met zijn (door de Amerikanen betaalde) Wirtschaftwunder de hoeksteen van de democratische ordening uitmaakte. De verslaggevers dwalen of zijn te kwader trouw: het menee menee tekeel oefarsin aan de wand is sinds de snelle politiek-economische opmars van China en de Russische uitbreidingspolitiek met de jaren als ajuin in de ogen van de geopolitieke waarnemers gewreven, ook al ontkennen ze het licht van hun ogen.

Lichtgewicht

Saksen Anhalt is het Bohemen van de jaren dertig. Het is klein (nauwelijks 16 afgevaardigden in de Bondsdag die 630 leden telt), in oppervlakte wel groter dan Vlaanderen, bevolkt door kleinstedelingen en achterdochtige plattelanders op de scheikundige industrie in Halle na, goed voor een kleine tien miljard jaarlijkse omzet en 50.000 banen. De deelstaat telt amper 2,1 miljoen inwoners (en afnemend). Een lichtgewicht in de Bondsrepubliek. Dat zich achteruitgesteld voelt, zoals alle voormalige Oost-Duitse Länder, en zich net als het aangrenzende Thüringen Freistaat blijft noemen. Iedereen haast zich om een vergelijking met de jaren dertig te ontkennen. Maar die is er, en niet weinig.

Duitsland lijkt namelijk op de Vortex in John Boormans film Zardoz (1974): een afgezonderde, volmaakte samenleving van onsterfelijken onder een ondoordringbare koepel die de barbaren buitensluit. De barbaren bestaan uit twee kasten: de slaven die zorgen voor het voedsel van de Onsterfelijken, en de rechteloze Brutalen, voorzien van wapens door een vliegende godenkop om geregeld de bevolking te decimeren. Alleen zijn de onsterfelijken (een vreemde computer laat ze opnieuw automatisch geboren worden als één van hen “omkomt”) elke drive verloren: ze zijn telepathisch (wie de regels schendt krijgt als straf een veroudering opgelegd), onvruchtbaar, en amoreel als ze al niet apathisch geworden zijn. De ideale utopie. Waar natuurlijk een wat slimmere barbaar, in casu Zed (Sean Connery), die zichzelf leerde lezen, de doodsdrang van de Volmaakten kan inwilligen na de verovering van de koepel.

De Brutalen

De gelijkenis met het Duitse interbellum steekt de ogen uit. De door Frankrijk uitgezogen verliezers van de oorlog en door interne twisten tussen Freikorpsen en communisten maakten van de – onterecht onderschatte - Weimarrepubliek een barbarij. Tot het Duizendjarig Rijk (de onsterfelijken) alle macht in handen had, en bouwde aan een zuivere, onaantastbare, amorele, eenvormige, elitaire Herrenstaat. Die overleefde en stagneerde door barbaarse onderdrukking (Brutalen, SS, SA) van minderwaardige buitengeslotenen (Slaven). Met als hoogste eer te mógen sterven voor het vaderland. De Alternative für Deutschland (AfD) neemt vandaag maar al te graag de rol van de Brutalen voor zijn rekening, met als eerste bedoeling een halt toe te roepen aan de inwijking, en in een tweede fase zoveel mogelijk vreemdelingen uit te drijven (al zal dat met de ruim 3 miljoen Turken niet eenvoudig zijn). Het lijkt paradoxaal dat net in de armere Länder de vreemdelingenangst toeneemt: in Saksen Anhalt is nauwelijks 12% van de bewoners van vreemde afkomst, in Thüringen maar 10,6%. Maar net om "onze omgeving" bevattelijk te houden, speelt AfD in op wat zou kúnnen gebeuren: de overspoeling met inwijkelingen ("omvolking"), zoals in de grootsteden en in deelstaten als Noordrijn-Westfalen of Baden-Würtemberg (bij de 40%). Voorkomen is beter dan genezen, verluidt het, stuur al die vreemdelingen weg voor het te laat is. "Remigratie", daar speelt uiterst rechts op in.

Verbrokkeling

Maar belangrijker dan dat schimmengevecht is wat België al dertig jaar onder ogen ziet. De verbrokkeling van de politieke partijen, en de instorting van het Centrum. In dat opzicht is de deelstaatverkiezing in Saksen Anhalt, maar ook in Thüringen, Mecklenburg-Pommeren, en vooral Berlijn de bevestiging van een gewijzigd patroon. De macht is verschoven van vakbonden en partijen naar querulanten, simplisten en "een batterij aan streamers, influencers en 'alternatieve media'" (De Tijd, 5/9/26) waarmee het volksongenoegen zich laat omringen. Waarheid maakt plaats voor virtueel belang, propaganda verplettert inzicht – Duitsland, Rusland, de VS, ze worden gemend door kleine Goebbelsen. De redenen daarvan zijn legio: het groeifetisjisme, de verwijdering tussen de gewone burger en de grootbanken en concerns, de bewust opgevoerde kloof met IT, de bespiedingsmaatschappij, en de schaalvergroting op alle niveaus, wat de vervreemding tussen arbeid (Slaven) en besluitvorming (Brutalen) tot ongekende hoogten jaagt. Het merendeel van de AfD-kiezers heeft dat in zijn eenvoudigste vorm begrepen: wij voelen ons niet langer thuis in een technocratische maatschappij die samenhorigheid ondermijnt.

Na de succesvolle verkiezingen voor AFD, Alternaaür Deutschland, werden in Saksen Anhalt betogingen georganiseerd voor het verbod van de extreem-rechtse partij.

> ***"Der Spiegel heeft de populaire lijsttrekker van AfD, Ulrich Siegmund, niet voor niets vanwege zijn gladde verkooppraatjes "de mensenvanger" genoemd."***

Natuurlijk slaan opportunisten dan hun slag. Zij willen maar al te graag de status van "Onsterfelijken" bereiken. Daarvoor moet alles wijken. Der Spiegel (5/9/26) heeft de populaire lijsttrekker van AfD, Ulrich Siegmund, niet voor niets vanwege zijn gladde verkooppraatjes "de mensenvanger" genoemd. "Hij kan je elke auto aansmeren. Maar hij weet niet altijd hoe die auto precies werkt", grinnikt een AfD-medewerker. "Ik doe wat ik het liefste doe", zei Ulrich Siegmund al in 2014. "Ik verkoop een product dat ik zelf ook zou willen kopen" (De Morgen, 4/9/26): kamerparfums. Lucht dus. Dat er een zwarte onderlaag bij de man bestaat, wordt zedig verzwegen of vergoelijkt. Maar zijn medewerkers liegen er niet om: liefst vier van hen waren lid van de HDJ (Heimattreue Deutsche Jugend), een jongerenorganisatie die vanwege nazipropaganda in 2009 verboden werd door toenmalig federaal minister van binnenlandse zaken Wolfgang Schäuble (CDU). Het Bundesverwaltungsgericht, de hoogste administratieve rechtbank, bekrachtigde dat verbod in 2010: "Die HDJ ist der Blut-und-Boden-Ideologie und der Rassenlehre der Nationalsozialisten verhaftet" (Jüdische Allgemeine, 10/9/26). Het gaat om persverantwoordelijke Patrick Harr, die vorig jaar aan de Berliner Zeitung bevestigde dat hij in 2003 uit HDJ was gestapt. Siegmund reageerde lakoniek in Der Welt. Dat interesseert hem niet: "Das sind hervorragende Leute. Die haben eine blütenreine Weste." Die anderen waren Laurens Nothdurft, juridisch raadgever van AfD en huidig "Ortsbürgermeister" van Roßlau; zijn broer Felix was ook HJD lid en nu verantwoordelijk partijspreker voor Europese aangelegenheden en cultuur; ten slotte Erik Kaden, die in AfD voor cultuur en wetenschap werkt; hij schreef een bewonderend boek over de SS en werd daarvoor op de vingers getikt door het gerecht in Pommeren dat stelde: "Der Rassenkampf und nationalrevolutionäres Gedankengut werden als vorbildhaft beschrieben." Saksen Anhalt zag ook hoe de regionale partijvoorzitter Martin Reichardt de Hitlergroet bracht.

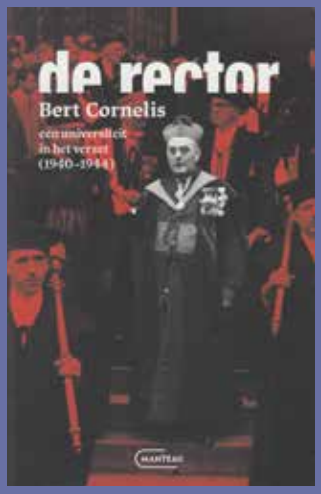
Trouw aan Rusland

Wat Europa ook verwerpelijk vindt is de onvoorwaardelijke trouw aan Rusland. De verkiezingen zijn niet koud of het zat er al bovenarms op in het federaal parlement. Medevoorzitster van AfD Alice Weidel wierp bondskanselier Merz "oorlogspropaganda" voor de voeten. Hij wakkert bewust de spanningen met Moskou aan, om het eigen falen te verdoezelen. "Geef prioriteit aan vredesbesprekingen zoals de VS doet", en "Denk aan de winter, nu er een energiecrisis is omdat je betaalbaar Russisch gas hebt afgesloten" (Business AM, 9/9/26). Als toetje eiste ze dat Berlijn zou stoppen met "miljarden euro's" aan Oekraïne te schenken. Merz deed haar tussenkomst af als politiek theater en ontkende de gastekorten.

Toch zit de regering met een ei. Niet alleen kampt Duitsland met vermoedelijk "hybridische acties als cyberaanvallen, sabotage en brandstichting" door Russische spionnen, stipt Peter De Lobel aan (De Standaard, 2/9/26), met de aanslag op de Nordstream-pijplijn en de mislukte droneaanval op een Oekraïens vrachttoestel, is het zeer de vraag of AfD daar geen rol in speelt. De Thüringse minister voor binnenlandse zaken Georg Maier (SDP) roept hoedanook om alertheid: "Angesichts der aktuellen Angriffe auf unsere kritische Infrastrukturwäre es fatal, wenn Ermittlungsergebnisse der Sicherheitsbehörden nach Russland durchsickern würden" (Die Zeit, 5/9/26).

Het wordt nog wel even schipperen voor de regeringspartijen. Feind hört mit!

Drie nieuwe publicaties

Vrijheid en onderdrukking in bezet België

In het najaar van 2026 zet Liberas drie nieuwe boeken over de Tweede Wereldoorlog in de kijker. Telkens een andere auteur maar telkens dezelfde onderliggende vraag: hoe verhielden vrijheid en onderdrukking zich tot elkaar in bezet België? Voor Liberas, dat de geschiedenis van het vrijheidsideaal als kerntaak heeft, ligt die vraag in het hart van de eigen werking.

Gedwongen

De aftrap is voor Marc Verschooris, die met 'Het huis dat tussen vriend en vijand staat' op zoek gaat naar de tastbare sporen van gedwongen inbezitnames tijdens de oorlog. Van eenvoudige bakstenen woningen tot eigendommen met architecturale allure: overal in België eigenden overheid en bezetter zich gebouwen toe, tegen de wil van hun eigenaars. Verschooris neemt Gent als casestudie en ontrafelt aan de hand van duizenden documenten hoe 'opeisen' en 'bezetten' in de praktijk verliepen: van het 'ontsmettende' Zyklon-gas dat in 1940 door de kazernes gierde, over een ingerichte Gestapo-villa, tot de geheime bouw van een Luftwaffe-casino en het vanuit Gent aangestuurde Belgische deel van de Atlantikwall. Wat vandaag nieuwbouw of een vervallen pand lijkt, blijkt bij hem telkens een verhaal te verbergen. Verschooris is onderzoeker, gespecialiseerd in de Tweede Wereldoorlog. Eerder publiceerde hij 'Uit de lus van de strop' (2020), over Gentenaars die zich solidair toonden met hun Joodse stadsgenoten, en 'Martha's labyrint' (2022), het levensverhaal van een uitzonderlijke vrouw in het Gentse verzet.

Verplichte tewerkstelling

Een week later is het de beurt aan journalist, historicus en hoofdredacteur van dit blad, Bert Cornelis. Hij publiceerde eerder o.a. 'Hitler en de Belgen' (2020), over de bezetting en de Duitse plannen met ons land. Met 'De rector' belicht Cornelis een minder bekend hoofdstuk uit de bezettingsgeschiedenis. In het voorjaar van 1943 voert de bezetter de verplichte tewerkstelling in Duitsland in voor eerstejaarsstudenten. Monseigneur Honoré van Waeyenbergh, op dat moment al drie jaar rector van de Leuvense universiteit, weigert de adresgegevens van zijn studenten door te geven. Het wordt het begin van een ongeziene krachtmeting met Eggert Reeder, het hoofd van de Duitse Militärverwaltung en wellicht de machtigste man in bezet België. Op basis van nieuw archiefonderzoek reconstrueert Cornelis dit protest en het verzet van de vier Belgische universiteiten tegen de Duitse dwangmaatregelen die de academische vrijheid zwaar onder druk zetten.

Lees over dit boek de beschouwingen van Dirk Verhofstadt: https://www.liberales.be/teksten/2026/9/9/de-rector-een-universiteit-in-verzet-bert-cornelis

Breendonk

De reeks wordt afgesloten door Dimitri Roden, die twintig jaar onderzoek bundelt in 'Breendonk: Een nieuwe geschiedenis'. Tussen 1940 en 1944 groeit het fort uit tot een berucht doorgangskamp: meer dan 3.600 verzetslui, politieke tegenstanders en Joden maken er kennis met wat de geschiedenis zal ingaan als 'de hel van Breendonk'. Toch reikt de geschiedenis van het fort verder: al in 1914 lag het onder zwaar Duits artillerievuur, in mei 1940 bood het onderdak aan Leopold III en zijn Groot Hoofdkwartier, en na de bevrijding diende het opnieuw als gevangenenkamp voor echte of vermeende collaborateurs. Roden benadert Breendonk als een kruispunt van macht, geweld en herinnering, en toont hoe geweld er werd georganiseerd, hoe daders handelden en hoe gevangenen overleefden. Roden is docent geschiedenis aan de UGent en wetenschapper bij CegeSoma/Rijksarchief. Hij schreef eerder o.a. 'Beulen van Breendonk' (2019) en 'De laatste 242' (2023).

Praktisch

Donderdag 1 oktober 2026, 20u00: Marc Verschooris stelt 'Het huis dat tussen vriend en vijand staat' voor.
Woensdag 7 oktober 2026, 20u00: Bert Cornelis stelt 'De rector' voor.
Woensdag 14 oktober 2026, 20u00: Dimitri Roden stelt 'Breendonk: Een nieuwe geschiedenis' voor.
Telkens in Liberas, Kramersplein 23, 9000 Gent. Toegang is gratis, inschrijven verplicht via inschrijven@liberas.eu, met vermelding van de naam van de auteur (Verschooris, Cornelis of Roden).

VOLKSBELANG wordt uitgegeven door de vzw Liberaal Vlaams Verbond - www.hetlvv.be, Stichting Vanderpoorten, Kramersplein 23, 9000 Gent
Verantwoordelijke uitgever en hoofdredacteur: Bert Cornelis - bert@reflextc.be - Vormgeving: ilde.cogen@anders.be - Secretariaat: info@hetlvv.be